

La laïcitat i la discriminació de les dones

En una democràcia laica, ¿es pot acceptar que les confessions religioses, en la seva vida interna, facin discriminació per raó del sexe i siguin l'excepció permesa dins la societat, practicant un sexisme religiós?

- Aquesta és una pregunta que apareguda a *Les réseaux des Parvís*,¹ revista editada a París, en una edició monogràfica que porta el títol: *la laïcité*.
- Si mirem al nostre voltant trobarem exemples ben palesos de discriminació de les dones en totes les confessions religioses, excepció feta d'algunes esglésies protestants que es regeixen per un sistema democràtic.
- Perquè sembla que la qüestió del sexisme dins les religions sigui un tema menor, que no afecta l'integrés general.
- Ens podem preguntar també quines són les raons d'un silenci que està instal·lat còmodament al si de les tres religions monoteistes, i senyalo aquestes perquè són les més properes i coneixem millor i a més són les que congreguen una gran majoria de la població mundial.
- Es tracta, al meu entendre, d'una posició interessada que no pretén canviar ni els fonaments patriarcals, ni la seva influència actual en el món, a desgrat del clam, ofegat, de moltes dones practicants d'aquestes religions, on saben que no tenen cap possibilitat d'influir en la doctrina religiosa de la mateixa religió que estant sostenint amb el seu esforç i treball. En general la societat es manté al marge de les actuacions dins les religions, potser en nom de la laïcitat, i tanquen els ulls per no veure discriminacions flagrants que les mateixes religions mantenen respecte de les seves dones fidels.
- El que es fa amb les religions sobrevingudes és anatemitzar les seves dones que vesteixen diferent del que és habitual en el país d'arribada, amb la qual cosa aquestes doblen el seu problema de marginació: a casa i fora de casa. Un temps prudencial d'espera per a l'adaptació és necessari, sempre i quan no s'instrumentalitzi la vestimenta com a arma identitària, que és el que passa de vegades.
- Patriarcat, androcentrisme i poder sagrat. No és cap secret que la formació del pensament monoteista de les tres religions esmentades es va estructurar en contextos patriarcals al voltant de la centralitat del masculí pres com a model i norma de l'humà. Aquesta estructura androcèntrica s'ha perpetuat durant segles i continua vigent.
- La crítica moderna, sobretot la feminista, reclama una revisió a fons d'aquesta situació injusta que es sustenta en hipòtesis i conceptes de primàcia masculina, de vegades pretesament científiques que en alguns moments de la història han

---

¹ Reseaux= xarxes; Parvís= plaça de l'església

apel·lat a la biologia, l'ètica o la filosofia quan no als textos sagrats.

- Aquests textos que considerem fundacionals, ja van ser escrits sota dels prejudicis patriarcals, però avui són, en part, superats per les constatacions aportades per la ciència i els estudis acurats de biblistes i sovint per l'arqueologia.
- Parlem de textos majoritàriament simbòlics. El simbolisme sempre conté una part de realitat que roman present en el relat, però que agafats al peu de la lletra poden esdevenir tergiversacions del mateix text.
- Els responsables clericals de les tres religions del llibre no s'hi pensen gaire quan recorden, de paraula o amb fets, l'anomenada "inferioritat congènita" femenina que ha conduït a elegir l'Home com a mesura, i per això mateix a suposar en D* una essència i una forma masculina.
- Tota l'estructura androcèntrica de les religions queda ordenada i avalada per la pràctica de ritus, formes litúrgiques i tradicions seculares on el baró és el protagonista i ocupa la presidència, acompanyat amb la lectura de textos on predomina un pensament i un llenguatge masculí i des del masculí. D'aquesta manera cada dia es renova visiblement la inferioritat de les dones, primordialment per la seva invisibilitat en els moments de màxim fervor religiós: les cerimònies litúrgiques.
- La primacia del masculí justifica la jerarquitització dels sexes i la sacralització del baró. Pau VI, 1976, va dir que *un baró, per indigne que sigui, pot ser icona del rostre de Crist*, mentre que una dona pel fet de ser dona, mai podrà representar Crist². Aquesta doctrina ha estat recollida pels papes següents i constitueix actualment la base on es recolza la impossibilitat de les dones de l'església catòlica per accedir als ministeris ordenats.
- Així els ritus religiosos es consideren sagrats i els seu ministres, sempre de gènere masculí, també, amb la qual cosa les dones queden sempre de segon rengle, en un estadi inferior de submissió i d'obediència, amb l'agreujant que es considera "natural" i voluntat de D* aquesta qualificació entre homes i dones. Portat a l'extrem, s'ha dit que les dones són éssers **naturals**. Sembla que es troben més a prop de la natura mentre els homes són tinguts per **sagrats** perquè, es diu, s'assemblen més a D*. Amb aquest raonament als barons els queda perdonat el fet de dominar les dones³.

---

² Jesús era un baró, però quan parlem de Crist volem dir que ha transcendit el seu estadi humà i ha deixat de ser baró.

³ Anne Primavesi, *Del Apocalipsis al Génesis*, Herder1995